

Plenum

Torsdag 3.2.2022 kl. 16.00—21.14

2.2. Muntlig fråga om regeringens ekonomiska politik (Arto Satonen saml)

Muntligt spörsmål MFT 2/2022 rd

Muntlig frågestund

Talman Matti Vanhanen: Nästa fråga, ledamot Satonen.

Debatt

16.19 **Arto Satonen kok:** Arvoisa puhemies! Talouspolitiikan arviointineuvosto kiinnitti viime viikolla julkaistussa raportissaan huomiota rakenteelliseen alijäämään: jatkuva velkaantuminen uhkaa tulevina vuosina hyvinvointiyhteiskunnan rahoitusta. Arviointineuvoston mielestä vuosittainen menojen sopeuttamistarve on 0,2—0,4 prosenttia bruttokansantuotteesta eli 500 miljoonasta miljardiin euroon. Heidän viestinsä oli siis se, että nyt on suhdannepolitiikassa ihan toinen vaihe kuin aikaisemmin, eli enää ei ole perusteita vuoden 2023 budjetissa elvyttää. Kun tähän asti hallitus on mennyt suhdannepolitiikassaan talouspolitiikan arviointineuvoston taakse, niin kysynkin nyt pääministeriltä: Onko hallitus nyt sitoutunut talouden arviointineuvoston suosituksiin? Aiotteko te vahvistaa julkista taloutta 0,5—1 miljardilla ja perua aikeenne ylittää menokehykset 500 miljoonalla?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.21 **Pääministeri Sanna Marin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen talouspolitiikka koronakriisin ja pandemian keskellä on ollut elvyttävää, ja mielestäni tämä on ollut oikea linja. Me olemme tukeneet yrityksiä, kotitalouksia ja työntekijöitä tämän kriisin keskellä, ja tänään viimeksi on esitelty lisätalousarvioletus, jossa tullaan esimerkiksi juuri kulttuuri-, tapahtuma-, urheilualan avuksi, joka on tästä kriisistä kovasti kärsinyt. Mielestäni tämä on ollut erittäin perusteltua, ja talouspolitiikan arviointineuvostokin on kiinnittänyt huomiota siihen, että tämänkaltaiselle talouspolitiikalle tässä ajassa on ollut vahvoja perusteita.

Mutta mitä tulee tulevaisuuteen, niin kyllä ilman muuta on selvää, että Suomen pitää olla kestäväällä pohjalla taloudellisesti. Meidän julkisen taloutemme pitää olla kestäväällä pohjalla, ja tässä avaimena on tietenkin talouskasvu, työllisyyden vahvistaminen ja sitä kautta velkasuhteen taittaminen ja kestävämmälle kasvu-uralle pääseminen.

Me haluamme totta kai vastuullista talouspolitiikkaa, ja tältä osin hallitus on toiminutkin. Me olemme tehneet rakenteellisia uudistuksia — viimeisimpänä sosiaali- ja terveydenhuollon kokonaisuudistuksen — mutta myös lukuisia toimia työllisyyspolitiikan puolella, joilla me pyrimme puuttumaan niihin rakenteellisiin ongelmiin, joita meillä yhteiskunnassa on.

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

Puhemies Matti Vanhanen: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Edustaja Sato-

16.22 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies ja arvoisa pääministeri! Kysymykseni koski nimenomaan vuoden 2023 budjettia. Teettekö te silloin menosopeutuksia siihen budjettiin vai lähdettekö te tekemään vaalibudjettia? Tästä on perimmiltään kyse.

Kysyn myös: Kun meillä työllisyystilanne on tällä hetkellä sellainen, että meillä on avoimia työpaikkoja noin 60 000 ja työttömiä on lähes 200 000, niin nyt olisi ainutlaatuinen tilaisuus tehdä sellaisia työvoiman tarjontaa vahvistavia uudistuksia ja kannustinloukkuja purkavia uudistuksia, joilla saataisiin nämä avoimet työpaikat täytettyä. Jos niitä nyt ei kyetä tekemään, niin tämä tilaisuus menee ohitse, kun talouden tilanne tulee muuttumaan. Oletteko te valmiita tekemään nykyistä kunnianhimoisempia työllisyystoimia ja sellaisia toimia, jotka vastaavat myös niitä tavoitteita, jotka Rinteen—Marinin hallituksella oli teidän työnne alkaessa?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.23 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on jo viime vuoden kehysriihessä sopinut, että tänä vuonna tulemme kehysriihessä tekemään sopeutustoimia 370 miljoonan euron edestä — tämä on jo aiemmin kerrottu — ja kyllä me menemme kehysriiheen sillä tavalla kuin aikaisemmin olemme sopineet.

Mitä tulee näihin työllisyystoimiin, niin näidenkin osalta olemme tehneet runsaasti. Olemme tehneet erittäin paljon työllisyystoimia, myös niitä rakenteellisia toimia; esimerkiksi lisäpäivien poistamista, mistä aikaisemmin olemme esityksen antaneet. Nyt me tulemme jälleen tekemään toimia: 110 miljoonan euron edestä tulemme tekemään työllisyyttä vahvistavia toimia, jotka vahvistavat myös julkista taloutta tällä kokonaissummalla, ja tässä määräaika on tämän kuun puoliväliin mennessä. Kyllä hallituksella on tavoitteena myös edelleen vahvistaa työllisyyttä niillä rakenteellisilla toimilla, joita yhdessä olemme tehneet ja joita tulemme tekemään. Eli tässä suhteessa näkemyksemme on ilmeisesti hyvin samankaltainen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

16.24 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministerin sanat kannattaa kyllä panna merkille seuraavien kolmen kuukauden kannalta. Hän tässä toisti, että hallitus on sitoutunut leikkaamaan tämän vuoden menotasosta 370 miljoonan euron verran ensi vuoteen, mitä se kehyksiin — edes teidän rikkomiinne, kertaalleen korotettuihin kehyksiin — palaaminen ensi vuodelle tarkoittaisikin. Samaan aikaan meidän laskujemme mukaan on jo miljardin verran esitetty menolisäyksiä. Osan pääministeri itsekin on tuntunut kuittaavan, jos katsotaan erityisesti vasemmiston ja vihreiden puheenvuoroja. Tämän yhtälön yhteen saaminen on teidän tärkein tehtävänne, ja toivomme kyllä siihen onnea. Tulemme pitämään teidät kovilla, jos se ei tule onnistumaan.

Arviointineuvosto, jonka itse olette asettaneet, toteaa myös tässä raportissaan, että teidän tulonsiirtouudistustenne takia työnteon kannattavuus on tällä vaalikaudella heikenty-

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

nyt. Kysynkin nyt teiltä: pidätkö te tätä huolestuttavana ja aiotteko viimein tarttua työntöön kannustamiseen Suomessa tulonsiirtoihin tehtävillä muutoksilla?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.25 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeää, että näin valtiopäivien aluksi käymme läpi perusasioita. Ulko- ja turvallisuuspoliittinen tilanne on huolestuttava, ja sitä suuremmalla syyllä kotimaan omat asiat taloudessa on hyvä pitää kunnossa. Tasavallan presidentti valtiopäivien avajaisissa muistutti minusta erittäin viisaasti siitä, että hyvä taloudenpito tarkoittaa sekä panostuksia talouskasvuun että hyvää julkisen talouden hoitoa, ja näihin molempiin hallitus on sitoutunut.

Aivan oikein, kokouksen edustajat, te nostatte esiin kysymyksissänne työllisyyden. On erittäin myönteistä, että Suomessa työllisyysaste, työllisten määrä, on nyt ennätyskorkealla, ja samalla kun toteamme tämän, me tiedämme, että sekään ei riitä vaan me tarvitsemme lisää työllisiä. Yksi keskeinen vaikutin, miksi luku on näin hyvä, on varmasti se, että me tuimme yrityksiä tämän ajan yli, joka on ollut poikkeuksellinen, eikä se vielä ole valitettavasti ollut täysin ohi. Toinen seikka ovat rakenteelliset muutokset, joita teki jo viime hallitus ja tämä hallitus osaltaan, ja eduskunta saa keväälle hyviä esityksiä käsittelemään esimerkiksi eläkeputkijärjestelmän muutoksista.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Zyskiewicz.

16.27 Ben Zyskiewicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pääministeri Marin vastasi edustaja Satosen kysymykseen korostamalla talouspolitiikan arviointineuvoston tavoin julkisen talouden vahvistamista ja sitä, että talouspolitiikan tulee olla kestävä. Nämä olivat ymmärtääkseni teidän terveisiänne seuraavalle hallitukselle.

Valtiovarainministeri Saarikolla on ollut vahva uho päällä, jos saan sanoa, kun hän on korostanut, että ensi kevään kehysriihessä on pysyttävä siinä 500 miljoonan euron kehyslityksessä, jonka te sovitte viime keväänä. Ja nyt kysyn teiltä, pääministeri Marin: oletteko yhtä sitoutunut siihen, että tätä edellisessä kehysriihessä sovittua kehystä vuodelle 2023 ei ylitetä seuraavassa kehysriihessä?

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.28 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me menemme kehysriihtä kohti niiden linjausten mukaisesti, mistä aikaisemmin olemme sopineet. [Ben Zyskiewicz: Miten te tulette sieltä ulos?] — Siitä neuvotellaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Valtonen.

16.28 Elina Valtonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Marin sanoi, että olette tehneet runsaasti rakenneuudistuksia, mainitsitte mukaan lukien nämä sote-alueet, hyvinvointialueet. Kun katsotaan talouspolitiikan arviointineuvoston raporttia ja erityisesti myös IMF:n tuoreita raportteja, niin niissä ovat kyllä nämä teidän tekemänne uudistukset sisällä, ja siitä huolimatta Suomen velkasuhde ei tosiaan ole taittumassa, vaan pitkällä aikavälillä Suomen julkinen talous on joka ikinen vuosi alijäämäinen ja meidän

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

velka tästä eteenpäin kasvaa jokainen vuosi. Itse asiassa nämä hyvinvointialueet arvioiden mukaan eivät lisää ainoastaan muutostaloustalouksia vaan pysyviä menoja pitkällä aikavälillä, ja näin ovat nämä arvovaltaiset tahot myös arvioineet.

Sanoitte, että on tulossa 110 miljoonalla työllisyystoimia. Eikö siitä tosiaanakin puuttolalla perästä, mitä tosiasiallisesti nyt tarvittaisiin? Me puhutaan useamman miljardin alijäämähäilytyksestä lähivuosina siitä huolimatta, että koronakriisistä ollaan nyt pääsemässä.

Puhemies Matti Vanhanen: Pääministeri.

16.29 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valtiovarainministeri varmasti voi täydentää, mutta ei suinkaan ole niin, että nämä seuraavat työllisyystoimet, joista me tulemme tämän kuun puolivälissä sopimaan, olisivat ainoita. Itse asiassa ne ovat lisäisiä. Me olemme tehneet jo sen, mitä olemme luvanneet. Olemme keränneet jo korottaneet tuota työllisyystavoitetta, senkin olemme saavuttaneet, ja jälleen sovimme uudesta tavoitteesta sen vuoksi, että me olemme nämä aikaisemmatkin tehneet. Eli nyt tämä on vain uusi erä näistä työllisyystoimista.

On selvää, että me tulemme tarvitsemaan toimia tulevaisuudessakin. Ei tämä hallitus tätä maata seuraavaksi sadaksi vuodeksi rakenna, vaan me teemme oman osamme, ja olemme tehneet erittäin paljon ja mielestäni myös pandemia-aikana taloutta hoitaneet vastuullisesti: elvyttäneet, tukeneet yrityksiä ja pyrkineet kaikin keinoin varmistamaan sitä, että meidän työllisyytemme ei pysyvästi tästä pandemiasta romahda. Tässä olemme mielestäni onnistuneet. Talous kasvaa nyt kohisten, työllisyysaste on erittäin hyvällä tasolla, mutta meillä on kaksi keskeistä haastetta tulevaisuudelle. Toinen on tuottavuuden parantaminen, ja toinen on osaavan työvoiman saanti, ja näiden osalta hallitus tulee tekemään töitä, mutta tässä riittää työskätkä myös seuraaville hallituksille.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ranne.

16.31 Lulu Ranne ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysyin pääministeriltä kyselytunnilla 14.10. Suomen merenkulun katastrofaalisesta tilasta. Se uhkaa meidän ilmastopolitiikkamme seurauksena romuttua. Totesin silloin, että tästä tulee miljardin verran lisäkustannuksia vuosittain. Totesin silloin, että sieltä tulee sellaisia lisäkustannuksia, joihin suomalaisilla ei ole varaa. Kysyin pääministeriltä, miten nämä tavoitteet nyt ovat Suomelle eduksi. Te ette vastannut — yleisesti hyvin menee.

Pyydän teitä nyt katsomaan ympärillenne, Suomen julkisen talouden tilaa, suomalaisten verotusta, yrittämisen ja elämisen kustannuksia. Tänä on uutisoitu, että EU:n ilmastopolitiikka, johon kaikki muut puolueet perussuomalaisia lukuun ottamatta ovat sitoutuneet, aiheuttaa suomalaisille loputtomien miljardien laskun, ja pelkästään merenkululle se miljardi vuosittain. [Eduskunnasta: Huh huh!] Ettekö te ole tietoisia siitä, että ajamamme ylikireä ilmastopolitiikka on este terveelle kasvulle ja julkisen talouden kuntoon saattamiselle? Se ei synnytä uusia työpaikkoja yksityiselle puolelle tai paranna kilpailukykyä, vaan päinvastoin. Arvoisa pääministeri, miten tämä on suomalaisille eduksi?

Puhemies Matti Vanhanen: Tässäkin oli ehkä useampi kysymys, mutta merenkulku oli pääaiheessa. — Ministeri Harakka.

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

16.32 Liikenne- ja viestintäministeri Timo Harakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pidin tosiaan tänään tiedotustilaisuuden välittömästi valtioneuvoston istunnon jälkeen, jossa eduskunnalle tuotiin tiedoksi se, mikä on liikenne- ja viestintäministeriön vaikutusarvio nyt komission esittämistä merenkulun ilmastotoimista. Kaikista näistä ilmastotoimista, joita komissio liikenteelle esittää, me teemme vaikuttavuusarvioita ja me teemme niistä tutkimuksia. Ne eivät ole suinkaan meidän kannanottojamme vaan päinvastoin kartta siihen, että osaamme arvioida, minkälaisia kustannushaasteita muodostuu, ja välttää ja ennakoida myöskin vaaran paikkoja. Sen tähden — kun tehtäväni ilmeisesti on olla tällainen ilmastotoimien taskulaskinmies — haluan tuoda nämä kaikki kustannukset kaikissa liikennemuodoissa julkiseen keskusteluun oikea-aikaisesti, jotta voimme tehdä viisaita, kustannustehokkaita ilmastotoimia.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Grahn-Laasonen.

16.33 Sanni Grahn-Laasonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiinnitin huomiota siihen, pääministeri Marin, että kun luettelitte huolia Suomen taloudessa, niin ette maininnut velkaantumista, ja se oli nimenomaan se huoli, joka nousi talouspolitiikan arviointineuvoston raportissa, huoli Suomen velkaantumisesta. Samoin tasavallan presidentti eilisessä puheenvuorossaan valtiopäivien avajaisissa nosti talouskasvun rinnalla esiin tarpeen sopeuttaa julkista taloutta.

Kun talouspolitiikan arviointineuvoston raportti julkaistiin, sen jälkeen valtiovarainministeri Saarikko antoi haastattelun, jossa hän käytännössä epäili vakavasti nykyhallituksen kykyä sopeuttaa taloutta tulevilla päätöksillä: ”Tehtävä on hallituskoalitiolle erittäin vaikea.” Siitä tehtiin laajasti tulkinta, että hän epäilee, että tässä onnistutaan. Nyt haluaisin tietää, arvoisa pääministeri, arvoisa valtiovarainministeri: onko teillä yhteinen käsitys siitä, mitä ollaan tekemässä ja kykeneekö tämä hallitus kantamaan enää vastuuta Suomen taloudesta?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.34 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Grahn-Laasonen, me olemme olleet täällä eduskunnassa jotakuinkin yhtä kauan, ja luulen, että tiedämme molemmat, että pikemminkin helppoa on tehdä esityksiä, joissa lisätään rahaa, ja vaikeampi on tehdä päätöksiä, joissa rahaa otetaan jostakin pois. [Välihuutoja oikealta]

Tuo kommentti, johon viittaatte, on puheenvuorostani, jonka käytin viime viikolla, ja kyllä, epäilen, että talouden sopeuttamispäätöksistä tulee vaikeita — niin ne ovat olleet kaikille hallituksille — ja siitä huolimatta sitoumus sellaisesta on tämänkin hallituksen piiristä annettu jo viime keväänä, jotta me voisimme kiinnittää huomiota ja aidosti toimia velkaantumisen vähentämiseksi.

Talouspolitiikan arviointineuvosto, täällä jo viitattu IMF ja monet muut tahot ovat antaneet hyvää tunnustusta Suomen taloudenpidolle korona-aikana, ja nyt on aika kääntää katseet tästä eteenpäin. On kaksi avainsanaa: julkisen talouden kestävyys, ja toisena talouskasvu. Molempia tarvitaan, jotta nykyisen hyvinvoinnin taso voi tässä maassa säilyä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Purra.

Punkt i protokollet PR 3/2022 rd

16.35 **Riikka Purra ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Yksi tämän hetken merkittävimmistä työllisyyden, työn kannustimien, yritysten toimintaedellytysten esteistä on inflaatio, ja siinä taustalla on erityisesti energian hinta, puhutaan sitten liikennepolttoaineista, sähköstä, lämmöstä, pian myös ruoan hinnasta. Ympäri Suomen, erityisesti maaseudulla, jossa inflaatio on paljon korkeampaa kuin kaupungeissa, koska siellä taloja lämmitetään öljyllä, sähköllä ja matkat esimerkiksi töihin ovat paljon pidempiä, monet ihmiset miettivät, kannattaako käydä töissä. Tämä ei ole yksinomaan hallituksen ongelma. Me kaikki tiedämme, mistä energian hinnannousut, polttoaineiden hinnannousut juontavat, mutta kyllä sekä kansallisella että Euroopan unionin tasolla tehtävät hyvin kunnianhimoiset ilmastotoimet vaikuttavat tähän myös. Monet maat, kuten Ruotsi, tukevat kansalaisiaan ja yrityksiään kovasti nousseiden energialaskujen hoitamisessa. Milloin te aiotte kompensoida kansalaisille näitä kustannuksia?

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri Saarikko.

16.36 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tärkeä kysymys, joka liittyy inflaatioon. Tänä aivan tuoreeltaan EKP, Euroopan keskuspankki, on oman kokouksensa jälkeen kommentoinut tilannetta ja kuvaa huoltaan ja myöskin lievää yllätystä siitä, että inflaatioluvut ovat edelleen korkeita. Ja kyllä me näemme sen tiettyjä heijastevaikutuksia jo Suomeen. Me olemme toistaiseksi olleet verrattain hyvässä asemassa sekä energian hinnan osalta — vaikka en yhdenkään kalliin bensalaskun hintaa vähättele, en myöskään yhdenkään korkean sähkölaskun hintaa vähättele. Tätä tilannetta seurataan erityisen huolella. Toimivimmat ratkaisut siihen tietysti ovat mahdollisuus toimia keskuspankkien kautta mutta myös tämä kansalaisten tuki ja tämä tilanteessa pärjääminen niin, että työn tekeminen on kannattavaa korkeista bensahinnoista huolimatta. Tätä hallitus seuraa tiiviisti, ja myöskin yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön kanssa me tätä tilannetta arvioimme.

Frågan slutbehandlad.